

תורה שבתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת שופטים | גיליון ק"ג (שנה ג) | אדר תשפ"ו

פנינים מאורים
לשולחן השבת

פר"ס התורה

פשוט

הכהנים' או 'הכהן'?

וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם מאת זכאי הזבח אם שור אם שה ונתן לפקח הדור והלחיים והקבה (דברים יח, א)
יש לדקדק, שפתח בלשון רבים - 'משפט הכהנים', וסיים בלשון יחיד - 'ונתן לפקח'.

מבאר הגה"ק רבי וידאל צרפתי ז"ע בספרו 'צוף דבש', על פי הנפסק להלכה (שו"ע יו"ד סי' סא, ט) דיני מתנות ורוע לחיים וקובה: "לא יחלקם להרבה כהנים, שצריך לתת לכל אחד דבר חשוב כדי תנינה, אלא נותן ורוע לאחד, וקובה לאחד, ולחיים לשנים, ובשור הגדול, יכול לחלק הורוע לשנים, לכל אחד פרק אחד". ובכן יבואר, שבתחילה נאמר 'וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם מאת זכאי הזבח אם שור' - כשמדובר בשור הגדול, אזי משפט הנתינה שייך לכמה כהנים, כי הורוע מתחלק לשני כהנים, אבל 'אם שה' - שהיא בהמה קטנה, אזי - 'ונתן לפקח', שכן יחיד זוכה בורוע.

רמז

'תטה' אחרי 'שחד'

לא תטה משפט לא תפיר פנים ולא תקח טה' (דברים טז, ט)

כתב השל"ה הק' ז"ע, שדורשי רשומות רמזו שהאותיות שאחרי 'שחד', הן אותיות 'תטה' (ת' - לאחר ש' ט' - לאחר ח' ד' - לאחר ה'), הנוטל שוחד בוודאי יבוא אחר כך לידי הטיית משפט, וזהו שאמר הכתוב לא 'תטה' משפט וגו' - וזאת כאשר - ולא תקח טה'.

דרוש

תורה שבכתב ותורה שבעל פה

ונתב לו את משנה התורה הזאת על ספר מלפני הכהנים הלויים, והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו (דברים יז, יח-ט)

בספרו 'עץ הדעת טוב' דורש הגה"ק רבי חיים ויטאל ז"ע פסוקים אלו, על פי המבואר בגמרא (גיטין ס, א) שאסור לכתוב תורה שבעל פה, ומכל מקום כתב רבי את המשניות, משום 'עת לעשות לה' הפרו תורתך', כיון שראה ששוכחים את התורה. וזה דבר הכתוב: ונתב לו את 'משנה' התורה הזאת - היינו ששה סדרי משנה, וכאן רמזה התורה היתר לכתוב המשניות, ולימוד המשניות יהיה על ספר - בנוסף על התורה שבכתב הכתובה כבר בספר. והיתה עמו - המשנה, שהיא תורה שבעל פה, תהיה עמו, ובכך 'וקרא' - ילמד את המקרא של תורה שבכתב, 'בו' - שילמד הכתובים רק על פי המבואר בתורה שבעל פה, אבל הלימוד תורה שבכתב בלי תורה שבעל פה, הרי הוא מהבייתוסים והצדוקים שכפרו בתורה שבעל פה.

סוד

קליפת רי"ב

פי יפלא ממה דבר למשפט וגו' דברי ריבת בשעריה וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך בו (דברים יז, ח)

מובא בשם המקובל האלוקי רבי שמשון מאוסטרופולאי ז"ע הי"ד, שהשר הממונה על השכחה נקרא 'רי"ב', ושתי פעמים 'רי"ב' עולה בגימטריא 'תכ"ד', כי הביטול של שר השכחה הוא על ידי השם הקדוש 'כד"ת', ועל זאת מתפללים בהושענות עשה למען 'דתך'.

בוה פירש הרה"ק 'השר שלום' מבעלזא ז"ע: פי יפלא ממה דבר למשפט וכו' - שתשכח את דברי התורה, משום שהתגבר עליו קליפת רי"ב, התיקון לכן הוא: דברי ריבת בשעריה - 'ריבות' לשון רבים, ומיעוט רבים, שנים, היינו שני פעמים רי"ב, שהוא עולה בגימטריא 'תכ"ד', ולכן - וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך בו - שתלך אל חכמי הדור שייבקשו עליך רחמים בזכות השם הקדוש 'תכ"ד', שתזכור את לימודך.

מצוות הנגועות למנהיגי ישראל

נושאי הפרשה: הלכות דינים • אסור אשה אצל המזבח • אסור הקמת מצבה • הלכות למלך • הלכות לנביאים • הלכות שונות בקרבנות • התרחקות מעבודה זרה ודרכי הגוים • מתנות כהנה וקובה • דיני רוצח • סדר יציאה למלחמה • עגלה ערופה.

בפרשתנו ממשיך משה לחזור על מצוות התורה. לעמת פרשת 'ראה' שעסקה בעקר במצוות הנגועות לחידיים, הרי פרשת 'שופטים' עוסקת בעקר בעניינים הנגועים למנהיגי הצבור: הדיינים והשוטרים, הסנהדרין והמלכים, הכהנים והלויים, ראשי המלחמה, וזקני העדה.

א. משפט צדק

בכל עיר בארץ ישראל יש להושיב דיינים מומחים וצדיקים, לכל שבט, שישפטו צדק ולא יקחו שוחד. כן יש להעמיד שוטרים שיכריחו לקיים את פסק הדין.

ב. סנהדרין בירושלים

אם דייני הערים אין יודעים להכריע בדן מסוים, עליהם לשאול את הכהנים והסנהדרין היושבים בבית המקדש. אם אחד מהם ימרה את פי הכהן והסנהדרין, יש להורגו בנוכחות כל העולים לרגל.

ג. תועבות הגוים

אין לנטוע עץ עבודה זרה הנקרא 'אשרה'. אם עדים מעידים על יהודי שעבד עבודה זרה, הריהו נהרג בסקילה.

אין לעשות את כל תועבות הגוים של קסמים וכישופים וניחושים או שאלות למתים. אלא, יש להתהלך באמונה שלימה ותמימה בה', בלי לחקור על העתיד, ולקבל באמונה את כל הנהגת הבורא.

ד. 24 משמרות

נאסר להקריב קרבן במזבח העשוי אבן אחת, כי כן נהגו הכנענים. בהר הבית נאסר לנטוע כל עץ ולבנות

כל בנין. אסור להקריב קרבן בעל מום, ובשעת הקרבת קרבנות אין לדבר דיבורי 'פגול'.

הכהנים התחלקו ל-24 'משמרות', וכל משמר עבד שבוע אחד, אולם כהן יכול להקריב קרבן פרטי שלו גם שלא בשעת המשמר שלו, וכן בשלש רגלים יכול כל כהן להקריב קרבנות החג.

ה. שני ספרי תורה

חל איסור על מלך ישראל להרבות לו סוסים יותר מהנצרך למרכבתו, וכן אסור להרבות לו יותר מ-18 נשים, ואסור לו להרבות כסף וזהב יותר מהנצרך לתת לחיל הצבא. על המלך לכתוב שני ספרי תורה, ספר אחד - יהיה מונח בבית גניזו, והספר השני - יוליך עמו בכל מקום.

ו. ראשית הגז

שבת לוי אינם נוטלים חלק בארץ ובבית המלחמות. השוחט בהמה עליו לתת לכהן, שלש מתנות: ורוע, לחיים, והקובה. כן יש לתת לכהן, תרומה מדגן שמן ויין, והגוזז חמש רחלות, עליו לתת הצמר הראשון לכהן, ושיעורו מדרבנן: אחד משישים מהצמר.

סיכום וביאור דברי רש"י הק'

בדבר הנחלות בארץ שלא יהיה לשבט לוי חלק בהם לא יהיה לכהנים הלויים כל שבט לוי חלק ונתן עם ישראל וגו' ונתן לא יהיה לו בקרב אהיו (דברים יח, ב)

גורסת רבי קלונימוס

ונתנה לא יהיה לו - אלו נחלת חמשה, פקדון חמיו - חלף נחלת חמשה.

נחלת חמשה

חמשה שבטים אשר משה ויהושע חילקו להם נחלה: א. גד. ב. ראובן. ג. מנשה. ד. יהודה. ה. אפרים.

נחלת שבעה

שבעה השבטים שנטלו נחלות בעצמם אחרי מות יהושע, הלא הם: א. שמעון. ב. יששכר. ג. זבולון. ד. דן. ה. נפתלי. ו. אשר. ז. בנימין.

גורסת רש"י

ונתנה לא יהיה לו - אלו נחלת חמשה, פקדון חמיו - חלף נחלת חמשה.

נחלת שאר

ארץ הקניז, הקניזי, והקדמוני, שיקבלו ישראל לתמיד לבוא.

נחלת חמשה

ארץ ישראל, צדד המערבי של הירדן, שהיו בה 5 עמים: א. חתי. ב. גרגשי. ג. פריז. ד. חוי. ה. יבוס. וארץ סידון ועוג, במזרח הירדן, נקראת ארץ שני עמים: א. כנעני. ב. אמורי.

התורה וההפטרות

השבת מפטירים בספר ישעיהו את הפטרת 'אנכי אנכי הוא מנחמכם', שהיא ההפטרות הרביעית מסדרת ההפטרות של 'שבעה נדומות'. בהפטרות זו מתבשרים ישראל שלאחר כל הצרות הקב"ה ינחמם, הם יתעורר מעפר וילבשו בגדי תפארתם בשושן ה' ציון.

סדר קבוע עשרות שנים

חיים של תורה

במשך עשרות שנים, היה לו להגה"צ רבי יוסף צבי דינר זצ"ל (ראב"ד התאחדות קהילות החרדים בלונדון) סדר קבוע, ללמוד בכל יום לאחר תפילת שחרית את פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש"י.

(דרכי יוסף צבי)

קסמים | לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קסם קסמים (דברים יח, י)

התורה אוסרת לעשות כתועבות הגוים, ואחת מהן היא 'קסם קסמים', וכן מצאנו בפרשת בלק (כב, ז) וקסמים בידם. רש"י כאן פירש: 'איך זה קוסם? האוחז את מקלו ואומר אם אלהיך אם לא אלהיך'. החוקוני מוסיף: 'מודד מקלו באצבעו או בידו, פעם אחת אומר אלהיך, ופעם אחת אומר לא אלהיך, ואם בסוף המקל יארע לא אלהיך, אינו הולך'. בהדרגה וקנים' כתבו, שקסמים הוא מלשון קיסמי עץ, שמקלפים קיסמים מצד אחד, ומצד שני משאירים את הקליפה, חורק קיסם אחד לארץ, אם הקליפה למעלה - זהו סימן לאיש, ואח"כ זורק קיסם אחר, אם מחשוף הלבן למעלה - אומר זהו אשה, ואומר, הרי תחילה איש ואח"כ אשה זהו סימן טוב. ואילו הרמב"ם (הל' ע"ז יא, ו) כתב, ש'קוסם' הוא שם כללי לפעולות שונות שעושה, למשמש ולאחוז בחפצים מסוימים, כדי לפנות מחשבתו עד שיאמר עתידות.

ענינים לראות | הבנת מילה אחת בתורה

תמים | תמים תהיה עם ה' אלקיך (דברים יח, יג)

המילה 'תמים' מתפרשת במקרים רבים ככינוי לדבר שלם, כמו: שה זכר תמים, שנה תמימה וכדו', אולם כאשר אומרים על אדם שהוא 'תמים', רבים מפרשים זאת ככינוי לאדם בטל ובעל שכל שאינו חריף, המאמין לכל דבר ואינו מבין בהוויות העולם. זאת בשעה שבתורתנו הקדושה, הכינוי 'תמים' לאדם, הוא הכינוי הנכבד ביותר לאדם, והוא בעל משמעות נשגבה של 'שלמות הנפש', כלשון הכתוב: **תמים תהיה עם ה' אלקיך**, שפירושו: עליך להיות שלם באמונה ובטחון בה', וכן נאמר באברהם (בראשית יז, א) והיה **תמים**, ופירש רש"י: 'היה שלם בכל נסיונותיו'. כן מצאנו בנח (שם ו, ט) איש צדיק **תמים** היה, ודרשו חז"ל (ע"ז יא, א) 'תמים בדרכיו'. והן הן דברי רש"י כאן: 'התהלך עמו בתמימותו' כל מה שיבא עליך קבל בתמימות, כלומר, עליך ללכת עם הקב"ה בלב שלם באמונה, בלי הרהור אחר העתידות, וכל הנעשה עמך קבל באמונה שלימה בה'. וכעין זה כתב הרמב"ם, שהכוונה להיות שלם בראת שמים. [אמנם ראה בפירוש רבי יוסף בכור שור שפירש כאן תמים כאיש תם שאינו מודקדק ומערים עם בוראו, עיי"ש].

אזניים לשמוע | כללי רש"י הק' בדרוק הלשון

'ונשל' או 'ונשל' | ונשל הברזל מן העץ (דברים יח, ה)

ר' יוסף, צייר אומן, התבקש להכין ציורי המחשה על פסוקי הפרשה. כשהגיע לפסוק **ונשל הברזל מן העץ**, צייר אדם המבקע אילנות ביער באמצעות גרזן ותוך הכאתו בגרזן על האילן, נשטם הברזל מחיבורו אל מוט העץ שנשא ביד המבקע, והברזל עף על אדם אחר ופוגע בו. המלמד שעבר על הציורים בטרם חלוקתם, העיר את תשומת לבו, שעליו לצייר ציור נוסף, שכן רש"י כאן מביא מחלוקת תנאים בכוונת הפסוק, כמוכא במסכת מכות (ו, ב), שלדעת חכמים הכוונה שהברזל נשטם מחיבורו אל מוט העץ, והברזל נזרק על ההר. ולדעת רבי, הכוונה שהברזל השיל חתיכה מהאילן המתבקע, ואותה חתיכת עץ הושלכה על ההר. מבארת הגמרא, שחכמים דרשו הכתוב כקריאתו **ונשל**, לשון 'פעל', שהברזל עצמו נשל ממוט העץ. אולם רבי דרש הכתוב כמסורת כתיבתו ולא כקריאתו, כלומר, לפי קריאתו **ונשל**, הרי צריך להוסיף בין האות נ' לאות ש' הברת קול דומה לאות אל"ף או ה"א, ומאחר שבמסורת הכתיבה אין כאן אות א' או ה', יש לדרוש בניקוד חיריק **ונשל**, לשון 'פעל', שהברזל השיל חתיכה מהעץ. וביתר ביאור מבאר בספר 'לשון חיים': חכמים דרשו את הכתוב בלשון **פועל עומד**, פעולה שלא יצאה לאחר, ושום דבר לא קיבל את הפעולה [כגון 'אדם עמד', הוא עומד לעצמו], ופועל כזה [כשהוא בבניין קל] מנקדים **פעל**, וכפי הניקוד כאן **ונשל**, שהפעולה נעשתה בברזל עצמו, ואילו רבי דרש הכתוב בלשון **פועל יוצא** - פעולה היוצאת מהעושה אל מקבל את הפעולה [כגון 'שמר את הבית' הבית קיבל את פעולת השמירה], ופועל יוצא [בבנין קל] מנקדים **פעל**, ודורשים **ונשל** כפועל יוצא, שהברזל עשה פעולה באילן.

תמים תהיה עם ה' אלקיך (דברים יח, יג) התהלך עמו בתמימות, ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו (רש"י).

אמונה תמימה בגירוש ספרד

הגה"ק רבי יוסף יעבץ ז"ע, מחכמי ספרד בתקופת גירוש ספרד, מעיד בספרו 'אור החיים' (פרק ב) שהנשים ועמי הארץ, אלו שאמונתם בה' היתה אמונה תמימה ופשוטה, רק הם מסרו את גופם וממונם על קדושת ה', ואף הביאו את בעליהן למסור נפשם על קידוש ה', ולא הסכימו להמיר את דתם אף לא למראית העין, ואילו החכמים הגדולים המירו את אמונתם ביום מר, מפני שיסוד היסודות היא האמונה התמימה, ללא חקירות.

סגולה נגד גזירת הגיוס

רגיל היה הרה"ק רבי דוד מסקווירא ז"ע לחזור ולשנן תמיד את דברי רש"י על הפסוק 'תמים תהיה עם ה' אלקיך' - התהלך עמו בתמימות ותצפה לו וכו'. פעם אחת בא אליו בחור אחד וביקש שיברך אותו שייפטר מגזירת הגיוס לצבא, אמר לו הרה"ק מסקווירא שיחזור תמיד את דברי רש"י על הפסוק תמים תהיה עם ה' אלקיך, ובזכות זה לא ישלטו עליו ידי זדים וייפטר מגזירת הגיוס.

דברי תורה ב'טיש'

פעם אחת שהה הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא ז"ע, בעל 'דברי יחזקאל', ביום שבת קודש בעיר לימנוב. בעת עריכת שולחן הטהור ביום השבת, המתין המסובים שיאמר דברי תורה, דברי מוסר והתעוררות וחיזוקים על הפרשה וכדו', אך הרה"ק משינאווא רק פתח את החומש וקרא לפני המסובים בקול רם את הפסוק עם פירוש רש"י 'תמים תהיה וגו' - התהלך עמו בתמימות וכו', והסביר ופירש להם כל מילה ומילה, עד שכל היושבים שם באו לידי התעוררות והתלהבות, וזו היתה כל ה'תורה', שאמר בסעודה.

כאילו גילה דבר חדש

הגאון רבי מרדכי דוד לוין זצ"ל, מראשי ישיבת 'עיסור רבנים' - עץ חיים' בירושלים, ובעמח"ס 'דרכי דוד', היה משנן כל ימי חייו, את דברי רש"י על הפסוק 'תמים תהיה', ובכל פעם חזר על הדברים בהתלהבות והתרגשות כאילו גילה דבר חדש שעד עתה לא ידע עליו. גם בתוך כתיב חידושי התורה שהשאיר אחריו, מצאו בשולי הדפים שרשם לעצמו את דברי רש"י אלו 'התהלך עמו בתמימות וכו', מאחר ולא משו מזכרונו גם בעת כתיבת חידושיו.

סגולה למחשבות טובות

בשנים הראשונות לאחר שואת אירופה, הסתובב בארץ ישראל בחור אחד, אוד מוצל מאש, מפליטי המלחמה הנוראה, והוא הסית את לבבו באוזני אחד מחסידי בעלזא על כך שלפעמים מטרידות אותו מחשבות שאינן טובות, והוא אינו מוצא מרגוע לנפשו ומחפש דרך להפטר מהן, על כן הוא מבקש ממנו שיסייע לו להיכנס אל הרה"ק רבי אהרן מבעלזא ז"ע ולשטוח בפניו את מצוקתו.

אותו חסיד נעתר לבקשתו ונכנס עמו אל הקודש פנימה. לאחר שהלה סיים לשטוח את מצוקתו בפני הרה"ק מבעלזא, ענה הרבי ואמר לו בלשון הפסוק 'תמים תהיה עם ה' אלקיך', וציטט את דברי רש"י במלואם 'התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו', ולאחר מכן בירכו ונפרד ממנו לשלום. העיד הבחור: מאותו רגע הפכתי להיות כמו בריה חדשה, ונסתלקו כל המחשבות שהטרידו אותי, ממש התקיים בי 'לב טהור ברא לי אלקים ורוח נכון חדש בקרבי'.

לדעת חכמה ומוסר להבין

פניני מוסר, חכמה, וחיזוק, מתוך פסוקי הפרשה

הגה"ק רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד, בשם הגה"ק רבי יחיאל מאיר מאוסטרובצא ז"ע: בתחילה בא היצר הרע לאדם ומפתהו לעבור עבירה על ידי שמצייר לו שירוויח דברים גדולים, הוא מצייר בדמיונו הרבה סוסים שירוויח... אולם אחרי שהאדם כבר שבוי ביד היצר, הוא יכול לפתות אותו אפילו בדברים קטנים, אפילו רק להרבות סוס אחד...

אמנים, קדושות, וברכות

צִדְקָה צְדָק תִּרְדֹּף (טז, כ)
רמז לאדם שירדוף בכל יום, לקיים את הרמז בתיבת 'צדק':
צ' - תשעים אמנים, ד' - ארבע קדושות, ק' - מאה ברכות.
(עולת שלמה, להגאון רבי שלמה בדיחי ז"ע, מחכמי תימן)

מלך תלמיד חכם, מותר להתגאות?

לְבַלְתִּי רוּם לִבִּי מֵאֲחָיו (דברים יז, כ)

מבואר בגמרא (סוטה ה, א) שתלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית של מידת הגאווה. כתב האדמו"ר הגה"ק בעל **אמרי אמת מגור** ז"ע שיש לחקור: מה הדין במלך שהוא תלמיד חכם, האם מותר שיהיה בו אחד משמונה שבשמינית, לפי שהוא תלמיד חכם, או שמא אסור שיהיה בו אפילו שמונה שבשמינית משום שהוא מלך ונאמר בו 'לבלתי רוּם לִבִּי מֵאֲחָיו', שאסור לו להתגאות כלל וכלל, ונשאר בצריך עיון.

ובנו כ"ק האדמו"ר בעל **פני מנחם מגור** ז"ע כתב על ספק זה: 'נראה שספיקא דאורייתא לחומרא בזה!...'.

מדוע מוסיפים 'שליט' א'?

למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל (דברים יז, כ)

דבר חידוש כותב כאן החוקני: לפי שהרבנות מקברת את בעליה (פסחים פז ב), צריך המלך לברכה מיוחדת שיאריך ימים, ומטעם זה אומרים 'חי המלך' בשעה שמעמידים מלך.

דבר נחמד כעין זה, כותב בביאור **עלי תמר** על הירושלמי (ברכות א, ו), שזה הטעם למנהג ישראל שכאשר מזכירים סתם יהודי

כותבים אחריו שיח' או נ"י וכדומה, אולם כשמזכירים שם של רב מצרפים לשמו תפילה וברכה מיוחדת 'שליט א', לפי שהרבנות מקברת את בעליה, זקוק הוא לברכה מיוחדת - שליט א', שיחיה לימים טובים ארוכים!

סוסים או סוס?

רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס (דברים יז, טז)

פתח הכתוב בלשון רבים 'סוסים' וסיים בלשון יחיד 'סוס', מה פשר הדבר?

כותב הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, ראש ישיבת באר יעקב, בספרו 'זהב משבא', שבבחרו שמוע מפי

לְתַרְע בֵּית דִּינָךְ או לְקַרְוֶךְ - מה התרגום הנכון?

בעוד שרש"י כותב שהמתרגם 'לתרע בית דין' טועה, הרי כמעט בכל החומשים המדויקים מופיע דווקא נוסח זה בתרגום, היתכן?

עיר שרובה נכרים

מהלך אחר ביישוב גירסת התרגום, כתב בספר 'נתינה לגר', להג"ר נתן הכהן אדלר זצ"ל אב"ד לונדון, על פי מה שאמרו במסכת כתובות שם, שבעיר שרובה נכרים, סוקלים אותו על פתח בית דין, וכן פסק הרמב"ם (הל' סנהדרין טו, ומעתה כוונת אונקלוס על עיר שרובה נכרים. ומוסיף בעל נתינה לגר, שמכאן ראה שאונקלוס חי אחר חורבן ירושלים, שאז היתה ירושלים עיר שרובה נכרים. וכן תירץ בספר 'קטורת הסמים' [פירוש על תרגום יונתן, להג"ר מרדכי איש קרעזומי זצ"ל, אמשטרדם תל"א].

שניהם אמת

עוד העירו בזה, כי הנה במסכת סנהדרין (טז, א) דרשו על פסוק זה - איש ואשה אתה מוציא לשעריך, ואי אתה מוציא כל העיר כולה לשעריך, וכתב שם רש"י ז"ל: 'לשעריך - לבית דין שבשעריך, דהיינו סנהדרי קטנה, ואי אתה מוציא כולה אלא בסנהדרי גדולה', עכ"ל. ולכאורה יש כאן סתירה גלויה בין דברי רש"י בפרשתנו שפירש 'שעריך' - שער שעבד בו, לרש"י במסכת סנהדרין שדרש 'שעריך' - בית דין וסנהדרי קטנה (ובאמת בספר אונג' לתורה כתב הגר"ז סורוצקין זצ"ל, שדברי התרגום נסמכו על גמרא (זו).

לכן כתבו ליישב (ראה רש"ש כתובות שם; פירוש הגדפס בעילות שם בחומשים הישנים)

של מקראות גדולות בשם 'פתשגן' או 'א"ר' שבאמת אין כאן סתירה, כי גם לפי מה שדרשו במסכת כתובות 'שעריך' לעיר שעבד בו, הכוונה גם לשער בית דין, כי בית דין היו יושבים בשער העיר, ושניהם אמת, שהתורה אמרה שיש להוציא את החוטא אל העיר שחטא בו, ושם יש להובילו אל שער העיר, ששם יושבים בית דין.

שתי הוצאות

מהלך אחר כתב בספר 'שערי אהרן', כי הנה לשון הכתוב הוא 'והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההוא וגו' אל שעריך את האיש או את האשה וסקלם באבנים ומתו, הרי שהזכיר פעמיים 'את האיש או את האשה', וזאת משום שיש כאן שתי הוצאות, בראשונה - הוצאה לדון בבית דין, ובשניה - הוצאה לעונש ולמיתתו, ומה שנאמר באמצע הכתוב 'אל שעריך', עולה למעלה ולמטה, והנה בהוצאה הראשונה לדון, בזה הכוונה בוודאי להוצאה לבית דין, ושפיר תרגם אונקלוס 'לתרע בית דינא', ובה נאמר דברי הגמרא בסנהדרין, ואילו ההוצאה השניה לעונש, על כך דרשו במסכת כתובות שהכוונה לשער שעבד בו.

בחיוב עונש סקילה לעובד עבודה זרה, נאמר בפרשתנו (ז, ה) 'והוצאת את האיש ההוא וגו' אל שעריך את האיש או את האשה וסקלם באבנים ומתו. ברוב החומשים הגדפסים, נדפס בתרגום אונקלוס על המילים 'אל שעריך' - 'לתרע בית דין', וכן בתרגום יונתן: 'לתרע בית דיינכון'. כן הוא בכל הדפוסים הקדומים, כמו דפוס סבינוטה ודפוס תימן ועוד, מלבד חומשים בודדים בהם נכתב בתרגום 'לקרן'.

המתרגם כך - טועה!

אולם רש"י כאן כתב וז"ל: 'המתרגם אל שעריך' 'לתרע בית דין' טועה, שכן שנינו אל שעריך זה שער שעבד בו. או אינו אלא שער שדנד בו, נאמר שעריך למטה ונאמר 'שעריך' למעלה (פסוק ב) מה 'שעריך' האמור למעלה שער שעבד בו, אף 'שעריך' האמור למטה, שער שעבד בו. ותרגומי 'לקרן'. עכ"ל.

ביאור הדברים: פעמים שהמילה 'שער' יכולה להתפרש מלשון בית דין [כגון (דברים כה, ז) וְעִלְתָּה יְבִמְתּוֹ הַשְּׁעָרָה], כי הדיינים היו יושבים בשער העיר (רמב"ם סנהדרין א, לג), ואז יש לתרגם: 'לתרע בית דין'. אולם פעמים שהמילה 'שער' יכולה להתפרש מלשון 'עיר', כפי שנכתב למעלה (פסוק ב) כי יִצְאָה בְּקֶרְבָּךְ בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ וגו', ואז יש לתרגם: 'לקרן'.

על כך מביא רש"י את דברי חז"ל בגמרא (כתובות מה, ב) ובספרי (אות קמט), שדרשו את האמור כאן שיש להוציא את החוטא 'אל שעריך',

שאין הכוונה לשער של בית דין, אלא הכוונה להוציא אל העיר אשר בו חטא ושם להורגו [כדי שאנשי עירו יראו וילמדו מוסר (באר מים חיים), וכן להראות שלא יושיעו האליל שעבד שם אליו (ספורנו)].

לאור דברי חז"ל אלו, כותב רש"י, שהתרגום הנכון הוא 'לקרן', ואילו המתרגם 'לתרע בית דין', הריחו טועה!

מחלוקת בבלי וירושלמי

אך כאמור, למרבה הפלא, בתרגום אונקלוס ובתרגום יונתן המצוי בידינו מובא התרגום 'לתרע בית דין'. על כך האריכו האחרונים שאין צורך להגיע ולתקן בתרגום, אלא יש ליישב את הנוסח המצוי בידינו, כי בוודאי יש מקור מדוע כתב כך.

בעל תורה תמימה כתב ליישב, שבתלמוד ירושלמי (סנהדרין פ"ו ה"א) מפורש שנחלקו בזה רבי וחכמים, רבי דריש שעריך זה שער שעבד בו, ורבנן דריש זה שער שדנד בו, והנה אף שהגמרא שלנו סתמה כדעת רבי בירושלמי, אבל שוב אין לומר על המתרגום כדעת רבנן בירושלמי, שטועה בזה, כי יש לומר שאונקלוס ויונתן נקטו כדעת רבנן.

'דברי התורה, כמשמעו' - מה הכוונה?

והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד לראות את ה' אלקיו לשמור את כל דברי התורה הזאת וגו' (דברים יז, ט).

רש"י: דברי הפורש - פמשמעו.

עלינו להעמיק חקר, מה בא רש"י ללמדנו בפירושו ש'דברי התורה' היינו כמשמעו, ולמה יעלה על דעתנו שדברי התורה אינם כמשמעם?

לא כהפסוק השני

ב'ספר הזכרון' כתב לבאר, שמאחר ובפסוק הבא נאמר (פסוק כ) ולכלית סור מן המצוה, ושם הוציא רש"י את הכתוב ממשמעו הפשוט ופירש שם 'מן המצוה' - אפילו מצוה קלה של נביא, לכן הוצרך רש"י לומר שכאן אין הכתוב יוצא ממשמעו הפשוט. והוסיף שם, שכן היא דרכו של רש"י בכמה מקומות בפירושו, שכאשר דורש תיבה אחת בפסוק שלא כפשוט הכתוב, מודיע לנו שהתיבה האחרת היא כפשוטה.

כבר נאמר תחילה

בסגנון אחר, כותב לבאר ב'אמרי שפר' לרבי נתן שפירא ז"ע, שדווקא בגלל שהכתוב הראשון

פתגמי אורייתא

התבוננות והעמקה בתרגום אונקלוס

מה הפירוש 'פתשגן אורייתא'?

תורה: והיה לשבתו על פסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר מלפני הכהנים הקללים (דברים יז, יח).

אונקלוס: ויכתוב לה ית פתשגן אורייתא הקדא.

שפירש 'פתשגן' - כמו נוסחה' (וכ"ה ברד"ק ערך פתשגן, שהוא לשון טופס ונוסח), ובכן יתפרש כאן 'משנה התורה' - הנוסח והדיבור של התורה.

אולם רש"י עצמו במקום אחר במגילת אסתר (ח, ג) כתב: 'פתשגן' - אגרת מפורש', הרי שנקט שפתשגן הוא לשון פירוש וביאור, וכן כתב באבן עזרא (עזרא ד, יא) שפתשגן הוא לשון פשו וביאור, וזה מתאים לדעת הרש"ש (סנהדרין כא, ב) שספר התורה של המלך לא היה כספר תורה שלנו, אלא היה כתוב בו רק תמצית ועיקר המצוות הכתובות בתורה.

תורה והלכה

נושאים הלכתיים העולים מתוך הפרשה

השלכת שיירי מזון לאשפה

כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא תשחית את עצה (דברים כ, ט).

שיירים בצלחת

עוד כתבו הפוסקים, שאיסור בל תשחית נאמר רק במאכל הראוי לאכילה, אבל אותם שיורי אוכלין שבצלחות, שבני אדם בדרך כלל אינם רגילים לשמורם לאכילה האחרת, הרי הם כנפסלו מאכילת אדם, וכל שכן אוכל שהעלה עובש, ואין בהם איסור הפסד וביזוי אוכלין.

טירחא יתירה

עוד לימוד זכות כתבו הפוסקים (ראה פסקי תשובות שם), על פי דברי המשנה ברורה (סי' ט"ז סק"ג) בשם החי' אדם, שאין איסור בל תשחית כאשר יש טורח במניעת האכיל, ומשליכו שלא בדרך השחתה, והרי הרבה פעמים יש טורח ללקט שיורי המזון הראויים לאכילה ולשומרם שהיהו ראויים לאכילות הבאות, ובפרט באולמות וכדו', ופעמים שהיהו הוצאות הטיפול בשיירי המזון יותר מהוצאות לקנות מאכלים חדשים.

אך יש להשתדל ולזרוק את המזון לפח האשפה בדרך כבוד, כשהם עטופים ומוכסים בתוך שקית ניילון, בנפרד משאר טיפוסים ולכלוכים.

בל תשחית

פסוק זה הוא המקור לאיסור 'בל תשחית', הכולל את האיסור לאבד דברי מאכל, כפי שכותב הרמב"ם (הל' מלכים ו, י): 'זלא האילנות בלבד, אלא כל המבשר כלים, וקורע בגדים, והורס בנין, וסותם מעין, ומאבד מאכלות דרך השחתה, עובר בלא תשחית'.

פחות מכזית

לכאורה היה אסור להשליך לאשפה בסיום כל סעודה את שיירי המזון, כל עוד הם ראויים לאכילה, אמנם בימינו, רבים וגם טובים אין מקפידים על כך, ונאמרו בזה כמה אופנים של לימוד זכות.

יש שכתבו (פרי מגדים סי' רצו, א"א, סק"ג) שאם אין במאכל כזית, או במשקה רביעית, אין חשש הפסד אוכלים, אולם בפסקי תשובות (סי' קע"א סק"ג) הוכיח שדברים אלו נאמרו רק בשיירים בגמר האכילה, אבל לפני האכילה אסור להפסיד אפילו מאכל מועט פחות מכזית.

הלכה
למעשה:

יש ללמד זכות על המשליכים לאשפה שיירי מזון, אם משום שאין בהם כזית, ואם משום שנפסדו מאכילה, ואם משום שיש טורח לשמור אותם מאכיל, אך יש להשליכם באשפה בדרך כבוד בשקית נפרדת משאר הכלכלים.

תלמיד חכם – רק בלימוד חומש ורש"י

כפי שהבאתם כמה פעמים בגיליון 'תורה שבכתב', בשם גדולי הדור וראשי הישיבות שליט"א שעודדו את הבחורים ללמוד כל יום חומש ורש"י בהבנה, אני שולח בזאת מה שמובא בספר 'זכור לאברהם' דברי תורתו ותולדות חייו של הגה"צ רבי אברהם אביש ווייס זצ"ל, אב"ד וראש ישיבת ספינקא, בן כ"ק מרן אדמו"ר רבי יעקב יוסף מספינקא זצ"ל, וז"ל: 'חומש ורש"י' ביסודיות היה אצלו בראש סדר העדיפויות. לדבריו, בלתי אפשר לגדול תלמיד חכם ויודע ספר מבלי לדעת חומש ורש"י על בוריים, על כן קבע בישיבה סדר זה מיד לאחר תפילת שחרית ללימוד חומש ורש"י.

מ. בינדר, בני ברק

תורה שבכתב – תורה לשמה

תורה שלמדתי עם מתיקות נצחית נשארה בי חקוקה בכל עת ויעל כן נתעורר בי רצון עז לכתוב לכם את גרשוני ואת רגשות עמני ורק על ידי מפעלכם הכביר וזיתם שכל אחד ירגיש בתורה את האור המפעל הכביר שלכם מנעים לכל אחד את הרגשות שהתורה היא חייו אף בזמן הזה ש'בח וישרה אתן לאל בורא עולם שנתן לנו בומן הזה את זה המפעל בזכות המפעל הכביר הזה אנו וזכים להרגיש מתיקות בתורה שניתנה מתוך האש כפי אפרוש בתפילה שהש"ת יתן לכם את הכח להשפיע את מתיקות התורה בעולם תבזרכו משמים להמשיך להשפיע בעולם כולו את אור התורה פ. ברגמן

שמות הזוכים בהגרלות
בפרשת ואתחנן

זוכים בתורה

זוכים בהגרלות אברכים ותלמידי ישיבות גדולות

נבחנים קבועים – 100 ש: הרב בנימין זייל | ירושלים אהבת תורה | הרב ישראל ירוחם גולדמן | ירושלים גור | הרב ישראל נטע | מודיעין עילית | סיכום יומי – 200 ש: הרב שמחה בונים קורננט | קרית גת | הרב יעקב אמתי | בית שמש אהבת תורה | הבה"ח יוסף פלשניצקי | ירושלים עטרת שלמה | הבה"ח אלתרן פינקל | נתיבות | הרב שמואל ווייס | אשדוד אמרי חיים | הרב צבי גוטליב | ירושלים אונגוור | הבה"ח אשר עזרי | ירושלים רכסים | הבה"ח אברהם כרמל | מפרח קרית מלך | י. קנטור | מודיעין עילית | הרב יחזקאל איסטריין | חיפה מקום תורה | הרב מאיר רוט | ירושלים מעלות התורה | הרב פנחס גביוון | בית שמש | הבה"ח אברהם ישעיהו סובובסקי | בני ברק אבי עזרי | הרב אברהם רמתי | בית שמש אהל יוסף | הרב ברוך רפפורט | אופקים אוהל לאה | הרב אהרן נפתלי קפלן | בני ברק חזון איש | הרב נתן נטע הנדלר | אשדוד יוניון | הרב ישראל אויש | אשדוד | הרב מנחם מנדל מוסקוביץ | בית שמש ישעיהו משה | הרב שלמה לשינסקי | בני ברק | הרב בנימין פליישר | ירושלים | הרב יקותיאל יהודה פריי | טבריה צאנז | הרב יצחק לפקוביץ | אלעד מדרש אליהו | הבה"ח יאיר אוזאל | ירושלים וולפסון | הבה"ח אור מאיר אביכור | אשדוד | הבה"ח יוסף שעיה | גבעתי זאב נחלת הלויים | הרב יהושע גולובניצקי | בני ברק | הרב שמעון קמיניצקי | בני ברק אור הנר | כמנחת בקופסא – 150 ש: הבה"ח איתמר הלוי | עפולה נחלת התורה | הרב אלתרן בלוי | מודיעין עילית | חידוד בפרשה – 100 ש: הבה"ח שניאור זלמן הלפרין | ירושלים צאנז | הרב שלמה יעקב קלויזנר | מודיעין עילית מגדל עז | יוסף דעת – 100 ש: הבה"ח אלעזר מנחם קליימן | מודיעין עילית כנסת יצחק | הרב אברהם הלר | קרית יערים | מבחן גמרא – ש"ס ובמכתב בדרך: הרב ישראל מאיר בן חמו | בני ברק מאור התורה | מבחן הפטרה – סט נ"ך: הרב יוסף למברגר | ירושלים | מבחן שבועי – 500 ש: הרב אברהם ישעיהו יוזיק | מודיעין עילית עטרת שלמה | הרב אריאל שטרן | רחובות הליכות חיים | הרב אלתר נועם זינגר | ירושלים חב"ד | הרב שמואל שטרן | בני ברק חזון איש

זוכים בהגרלות תלמידי ישיבות קטנות וילדים

נבחנים קבועים – 50 ש: יניק וחכים כמר יעקב זלמן בלוי | בית שמש, נודע בשערים | הבה"ח יעקב טוכובר | בני ברק, כלל חסדי | סיכום יומי – 50 ש: יניק וחכים כמר בן ציון הומני | ירושלים, זכור תורת משה | יניק וחכים כמר שלום רייזמן | בית שמש, בעל | יניק וחכים כמר יהודה אוהיון | בני ברק, אהל תורה | יניק וחכים כמר חיים לביבן | בית שמש | יניק וחכים כמר שלמה לוי הלפרט | בית שמש, תורת הבית | יניק וחכים כמר שלמה לבון | ירושלים | יניק וחכים כמר משה מרגליות | בני ברק, לעלו | יניק וחכים כמר לוי יצחק בן חיים | ירושלים, שאו מרומ עינים | יניק וחכים כמר יהודה פנצני | ירושלים, מעוז חיים | הבה"ח אברהם שטרן | ירושלים, שערי תורה | יניק וחכים כמר ישראל מאיר אלטמן | ירושלים, שערי דעת | יניק וחכים כמר חיים שאול דויטש | בני ברק, אור זרור | יניק וחכים כמר שמעון אסתריון | ביתר עילית, כלל חסדי | יניק וחכים כמר יהונתן רזק | חיפה, זכרון מאיר | יניק וחכים כמר יהושע אשר לופטרייבר | ירושלים, קארלין | יניק וחכים כמר דוד שלמה קויפמן | ירושלים, חמט שטיינר | יניק וחכים כמר יהודה ביטון | אשדוד, אורות התורה | יניק וחכים כמר ישעיה בנדיקט | מודיעין עילית | הבה"ח יצחק אנהורן | מודיעין עילית, ארחות יעקב | יניק וחכים כמר יוסף יעקב עזאנווי | קרית גת, אוהלי מנחם | יניק וחכים כמר אברהם חלומי | ירושלים, מוסדי עולם | כמנחת בקופסא – 50 ש: יניק וחכים כמר ישראל הלפרין | ביתר, באיאן | חידוד בפרשה – 50 ש: יניק וחכים כמר צבי הירש שפירא | מודיעין עילית, מאה שערים | מבחן שבועי – 100 ש: יניק וחכים כמר נתן צבי גרוסמן | מודיעין עילית, קנין התורה | הבה"ח אברהם יהודה בינדר | חצור הגלילית

לרישום והצטרפות ל'תורה שבכתב':
02-500-2018
מארה"ב: 351-9881-1518 | מאנגליה: 0131-0613-4433

מכון הוצאה לאור | אנף 'ישעיה תורה' | קו 'קול התורה' | מבחר שיעורים במגוון שפות וסגנונות | סיכומים ומכתבים | שיעורי תורה | הגרלות ופרסים | גיליון שבועי | מידלטר יומי לפניות, תגובות והערות: ts025002018@gmail.com

כמנחת בקופסא

מי ישמשני?

בפרשתנו נאמר (דברים כ, טז) לא תתקח כל נשמה. באחת הפרשיות בחמשה חומשי תורה, כותב רש"י על פסוק זה: 'אם תאמר אם כן במה אשתמש? בעבדי איני מושל, באמות איני נוחל, שהרי הוזהרתי, לא תתקח כל נשמה, אלא מי ישמשני?'. היכן הם דברי רש"י? אלו? ומי באמת ישמש את ישראל?

קטן הידוע

חידודים בתבנית ופסוקי הפרשה

- היכן בפרשתנו 11 מלים בריצפות שיש בהן את האות א'?
- מצא בפרשתנו ארבע מלים שהן ראשי תבות 'אלול' (שלא כסדרן, כגון: ל.ל.ו.א. וכו'). לשאלה זו 5 תשובות!
- מצא בפרשה ארבע מלים רצופות המסתיימות באות ו' (2 תשובות).

ושבועה שנשבע לאבות שיתן להם את ארץ ישראל ואת כל המעלות הרוחניות ואת הקשר המיוחד של הקב"ה עם ישראל. ת. כוונת הכתוב שיקבלו שכר כפול על כל מצוה, הן בזכות עצמם ובנוסף על כך גם זכות אבות. ט. מובאר להלן בפרשה שכדי לרשת הארץ צריך שתי סיבות: א. זכות אבות. ב. רשעות הגוים. אבל אם היו להם זכות עצמם, אזי לא יצטרכו לרשעות הגוים, אלא גם בלי רשעות הגוים היו להם שתי סיבות אחרות: א. זכות אבות. ב. זכות עצמם.

חידוד בפרשה – רגליים

- היכן נזכר בפרשת עקב, בחומש ו' או ברש"י?
 - אדם המולך ברגליו לאדם מן מהנהר.
 - דבר הנוגעים את האדם על רגליו.
 - ג. רגל הדורכת בארץ ישראל.
 - ד. רגליים נפוחות כמו בצק.
 - ה. אדם שדורך ברגליו ח"ו על מצוה.
- תשובות:
- א. רש"י דברים יא, י: והשקית ברגלך – ארץ מצרים היתה צריכה להביא מים מגילום ברגלך.
 - ב. רש"י דברים יא, ו: ממונו של אדם שמעמיד על רגליו.
 - ג. דברים יא, כד: כל המקום אשר תדוך כף רגלךם בו לְכֶם יְהוָה.
 - ד. רש"י דברים ה, ד: ורגלך לא בצקה – לא נפחה כבצק, כדרך הולכי יחף שרגליהם נפוחות.
 - ה. רש"י דברים ז, יב: מצות הקלות שאדם דש בעקביו.

כמנחת בקופסא – אחרון – מערב:

בפרשת עקב נאמר (יא, כד) מן הנָהָר נָהָר פָּרַת יַעֲדֵי הַיָּם הָאֲחֵרוֹן יִהְיֶה בְּבָלְכֶם, בחלק מהחומשים נדפס כאן בתרגום על התיבות 'מא בתרא', אולם קרית אחרות בחמשה חומשי תורה כותב רש"י וז"ל: 'מערב פרו אחר, כמו דתרגם אונקלוס הים האחרון ימא מערבא', ע"כ! (ואכן כך נדפס גם כאן בחלק מהחומשים). היכן הם דברי רש"י? אלו?

יוסיף דעת

עיר מקלט לעתיד לבוא?

על הכתוב בפרשתנו (יט, ט) וְיָסַפְתָּ לָךְ עוֹד שְׁלֹשׁ עָרִים עַל הַשְּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה, כותב רש"י: 'שלוש שפער הירדן ושלש שפער קנען ושלש לעתיד לבא', ויש לתמוה, אימתי יהיו תשעה ערי מקלט יחד בבת אחת, הרי כל הטעם שבגלעד צריך שלש ערי מקלט, הוא משום שיש שם הרבה רוצחים במזיד (כמבואר ברש"י במדבר לה, יד), ואם כן, לעתיד לבוא שיתבטל יצר הרע (סוכה נב, א), שוב לא יהיו רוצחים במזיד בגלעד, ולא יצטרכו שם שלש ערי מקלט, וצריך עיון.

חידוד בפרשה

ידיים:

- היכן נזכר בפרשתנו, בחומש ו' או ברש"י?
- א. יד שנשמה.
- ב. תשלום דמי יד.
- ג. מצות רחיצת ידיים.
- ד. איש הנמסר בידיו של איש אחר.
- ה. אדם אומר לחבירו 'אין לך ביד' כלום.

יעיק וחכים

שאלות מחכימות מתוך הפרשה

- א. היכן בפרשת שופטים כתוב בתורה 'כי תצא'?
- ב. היכן בפרשת שופטים כתוב בתורה 'כי תבוא'?
- ג. היכן בפרשת שופטים כתוב בתורה 'וְיָלֶךְ'?
- ד. היכן כתוב בפרשת שופטים: 'לא תלמד'?

פרשת עקב

פתרונות

יוסף דעת – זכות אבות או זכות עצמם

בתחילת פרשת עקב נאמר (דברים ז, יב) וְהָיָה עַקֵּב תִּשְׁמָעוּן וְגו' וְשָׁמַר ה' אֱלֹקֶיךָ לָךְ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם. ונשאלת השאלה: אם אכן ישמעו את כל המצוות והמשפטים, הרי הם ראויים לשכר טוב בזכות עצמם, ואינם זקוקים לזכויות האבות, ומדוע נאמר 'וְשָׁמַר ה' אֱלֹקֶיךָ לָךְ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם, וצ"ע.

להלן תקציר של חלק קטן ונבחר מתוך אלפי התשובות שנשלחו למערכת על ידי לומדי תורה שבכתב:

א. באור החיים הק' כתב, שהקב"ה נשבע רק לתת להם את הארץ ולהכניסם לתוכה, אבל אם יחטאו היה הקב"ה מגרשם מן הארץ זמן קצר לאחר שנכנסו, לכן צריך לשניהם: א. הכניסה לארץ – בזכות אבות, ב. כדי שיישארו בארץ – בזכות עצמם. וזה הכוונה 'ושמר ה' וגו', שהארץ שנשבע לאבותם תישמר בידם לזמן רב. ב. אין כל אחד זוכה לזכות אבות, רק באווחים מעשי האבות בידיהם, לכן צריך לזכות עצמם כדי שיוזכו לזכות אבות. אמנם גם זכות עצמם לבד אין די, כי סוף סוף אין הם במדרגת האבות לזכות להבטחה גדולה כזו לירש את הארץ, לכן צריך את שתי הזכויות יחד.

ג. או שהכוונה באופן שיעשו את המצוות בלי כוונה וכמציאות אנשים מלומדה, שאז יהיו צריכים לזכות אבות.

ד. הקב"ה יתן להם שכר בזכות האבות, כדי שזכות עצמם יישארו לדורות הבאים אחריהם כשלא יהיו להם זכויות, ולולי זכות האבות היו עם עצמם צריכים להשתמש בזכויות שלהם בעצמם (חתם סופר; המגיד מדובנא ז"ע).

ה. הקב"ה יתן להם שכר בעולם הזה בזכות האבות, כדי שהזכויות של זכות עצמם יישארו להם לעולם הבא, ולולי זכות האבות היו צריכים להשתמש בעולם הזה בזכויות שלהם בעצמם (אלישיך הק').

ו. ובסגנון אחר קצת: שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, כי משלמים את השכר לפועל רק בגמור מלאכתו, וכל זמן שאדם חי לא סיים מלאכתו, אבל בזכות אבות אוכלים גם בהאי עלמא, כי האבות כבר סיימו מלאכתם בעולם הזה וראויים לשכר.

ז. אף שראויים לשכר טוב בזכות עצמם, אבל השכר יכול להיות בהרבה אופנים, ואילו כאן מובטח להם שיוזכו לאותה ברית וחסד

גם בזמן אלול
לא מוותרים על היסוד!

פותחים את היום עם לימוד יומי וקבוע
של פרשת השבוע עם פירוש רש"י – כסדר
הלימוד היומי של רבבות אלפי ישראל

מחברים ליסודות – דבר יום ביומו – חק ולא יעבור!

א'מה בפיהם למען
תהיה ל' השירה
הזאת לצד בבני
א'ראל

מזנן ורבנן גדולי ומאורי הדור שליט"א בדברי חיזוק וברכה ללומדי ותומכי 'תורה שבכתב'

ועתה פתבו לכם
את השירה הזאת
ולמדה את בני
א'ראל

במעמד התחלת כתיבת ספר התורה הק' הנכתב לזכות מאות
אלפי לומדי ונבחני 'תורה שבכתב', לטובת נשמת רבן של ישראל
רש"י הק' זצ"ל א' בטי' לזכר מעמד הוקרה והערכה למע"כ פטרוני
המפעל העולמי הנדיבים החשובים שליט"א

במהלך ביקורי ומעמדי ההוד הביעו מרנן ורבנן שליט"א את גודל התפעלותם
והתרגשותם מכל הפעולות הקדושות של 'תורה שבכתב', כפי שידוע להם
מקרב באופן אישי אצל תלמידיהם ושומעי לקחם אשר זכו להתעלות גדולה
בתורה וביראת ה' בזכות הלימוד היומי והמבחינים של תורה שבכתב. מרנן
ורבנן שליט"א השמיעו דברי הדרכה וחיזוק מיוחדים ללומדי התורה שבכתב
ולתומכי מאושר - עצי החיים מחזיקי התורה.

במהלך ימי המסע רב ההוד, החלו בכתיבת ספר התורה הקדושה, אשר יכתב
בס"ד ברוב פאר והדר לזכותם של מאות אלפי לומדי ונבחני 'תורה שבכתב'
בארה"ק, כאשר בתחילת כתיבת האותיות הק', התכבדו מרנן ורבנן גדולי
ומאורי הדור שליט"א, אשר האצילו מברכותיהם הנלהבות לכל הלומדים
והנבחנים, השותפים והתומכים.

סיקור נרחב אודות מהלך המסע, המעמדים וביקורי ההוד, כמו גם תוכן דברות
הקודש שנשמעו מפי מרנן ורבנן שליט"א, יבואו בהרחבה בגיליון המיוחד
'תורתי' היו"ל בס"ד לקראת התחלת התורה מ'בראשית'.

רשרת מעמדי וביקורי הוד, התקיימו בחודש האחרון, עת עלו
לציון ברינה הנדיבים הדגולים, אנשי חיל ורבי הפעלים לה'
ולתורתו, עמודי התווך המוזילים מהונם למען החזקת המפעל
העולמי 'תורה שבכתב', בשאיפה קדושה ובמטרה אחת ויחידה, להגדיל תורה
ולהאדירה ולהרחבת גבולות יודעי ולומדי התורה שבכתב.

חבר נדיבי העם, הגיעו למסע חיזוק ממושך ורב אנפין בארה"ק לרגל יומא
דהילולא רבה של רבינו הקדוש רש"י זע"א, ביום כ"ט בתמוז העעל"ט,
בראשותו של הטפסר הדגול, הנגיד הנכבד ומאד נעלה הרבני החסיד רבי משה
רובין שליט"א, אב"י בברוקלין נ"י, אשר עומד בראש מערכת נדיבי העם
ופועל ומפעיל בכל ליבו ונפשו למען הרחבת גבולות התורה שבכתב וריבוי
המוני לומדיה לתפארת ולשם.

במסגרת המסע המיוחד, עלו חבר הנדיבים אל מעונם של עיני העדה, גדולי
ומאורי הדור שליט"א, אשר בחלקם אף טרחו והגיעו להשתתף בסעודת
ההילולא הרבתית שנערכה לזכרו הטהור של רבינו רש"י הקדוש זע"א.

צילום: קובי הר צבי, משה גולדשטיין, עזרא טרבלסי, דוד ארנו

ביקורי הוד בבתי מרנן ורבנן גדולי ומאורי הדור שליט"א

מרנן גאון ישראל רבי דוב לנדו שליט"א, מרנן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א, מרנן פוסק הדור הגאון הגדול רבי משה שטרנבוך
שליט"א, מרנן הגאון הגדול רבי משה צדקה שליט"א - ראש ישיבת פורת יוסף, מרנן הגאון הגדול רבי ראובן אלבז שליט"א - ראש ישיבת אור החיים

מרנן ורבנן גדולי ומאורי הדור שליט"א מפארים בהשתתפותם את סעודת ההילולא הרבתית של רבינו רש"י הקדוש זיע"א

מרנן המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א, כ"ק מרנן אדמו"ר מרחמסטריווקא שליט"א, כ"ק מרנן אדמו"ר מדושינסקיא שליט"א, הגאון הגדול רבי אליעזר יהודה פינקל שליט"א - ראש ישיבת מיר, הגאון הגדול רבי חיים מרדכי אוזבנד שליט"א - ראש ישיבת עטרת שלמה, הגאון הגדול רבי יעקב חיים סופר שליט"א - ראש ישיבת כף החיים, הגאון הגדול רבי שמואל בראנסדורפער שליט"א - חבר הבד"ץ העדה החרדית

מרנן ורבנן גדולי ומאורי הדור שליט"א בהתחלת כתיבת ספר התורה הקדושה לטובת נשמת רבינו רש"י הקדוש זיע"א לזכות מאות אלפי לומדי ונבחיני 'תורה שבכתב' בארה"ק

